

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Quæstio Prima. An Angelus sit in loco, & an per operationem?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

& non aliis, quod sufficit. Fateor tamen, id ordinariè non contingere. Sed pro Thomistis

VIII. Argumentum in oppositum.

Arguitur: Ordinariè Lex Divinæ Providentiæ exigit, ut non illuminentur Angeli inferiores, non illuminatis prius superioribus; ergò nequit aliter fieri: probatur conseq. Illa lex est omninò naturalis, & secundum rei exigentiam; ergò est omninò indispensabilis. R. negando conseq. cum sua probatione, quia leges secundum quas Deus operatur ad extrà, sunt omninò præfixæ à Divina voluntate, & fiunt secundum rei exigentiam secundum quid tantum non absolute.

Instatur: Ordo conveniens substantiis spiritualibus nunquam prætermittitur à Deo, quia nequit illum naturaliter mutare cum sit omninò naturalis secundum naturalem differentiam Angelorum; ergò contra illum nequit Deus illuminare inferiorem, non illuminato superiore. R. quòd hæc sicut & prior ratio concludit defædò, non verò de possibili, regulariter, non interdum; Deinde ad probationem concedo, Deum non posse illum ordinem mutare in actu primo, nego tamen, quòd non possit eum immutare in actu secundo.

Urgetur: Si immutaret in actu secundo, Deus faceret injuriam angelo, & etiam injustè operaretur. R. negando sequentiam; Illud enim justum secundum Scotum in 4. d. 46. q. 1. quod à Deo est volitum, è contra quod à Deo

non est volitum injustum, juxta illud D. Anselmi in Prologo cap. 12. Illud est justum, quod tu vis, injustum, quod non vis Dominæ. Generaliter Dei ad creaturam non est justitia.

Dico 4. Angelum inferiorem, quantum est de se, potest dispositive illuminare superiorem, ut defædò illuminatio perfecta de ipsa sequeretur, si angelus superior vellet eam recipere.

Probatur: Illuminatio est species locutionis, differens objective tantum & formaliter, sed angelus inferior potest loqui superiori; ergò etiam eum illuminare.

Dices: Inferiores nequeunt docere superiores, cum altiori modo, ac universalioriter intelligant superiores, quam inferiores: ergò. R. negando ant. cum assumpto, est enim contra illud Divi Pauli ad Ephesios 3. *Ut innotescat Principatibus, & Potestatibus in caelestibus per Ecclesiam multiformis gratia Dei;* Ex quibus verbis Sanctus Hieronymus & Anselmus colligunt, ex sapientia Evangelica etiam Angelos proficere, quidum etiam Christus, vel per se, vel per Apolos instrueret Ecclesiam, plurima secreta didicerunt Angeli, quæ ignorabant antea, ergò ab homine angeli discunt, quare nequibunt ab inferioribus superiores discere? Hoc semper intelligendum extraordinariè, & de potentia Dei absoluta, regulariter enim & ordinariè oppositum contingit.

DISPUTATIO V. DE LOCO ET MOTU ANGELORUM

Disputatio hac purè ad Philosophiam pertinet, quam proinde aliqui sua tractant, ut omniarepetant, ego omnia, qua de natura loci & motus, de multiplici divisione, de spatio & aliis similibus dici possent, ex dictis supponam & ea, qua particularia erunt, explicabo; Sit igitur

QUÆSTIO I.

An Angelus sit in Loco & an per operationem?

I. Opiniones diversæ.

Non defuerunt olim aliqui, qui negarent Angelos esse unquam præsentés loco corporeo, verè & propriè, secundum suam substantiam, sed tantum abusive, quos sequitur Hervæus & videtur etiam esse Thomistarum, dum asserunt, Angelos esse tantum in loco per solam operationem, quæ est difficultas & secunda pars tituli; Sensus tamen ejus esse potest duplex: Primò, an Angelus secundum propriam suam substantiam sit in loco corporeo, vel potius substantia Angeli non sit præsens loco corporeo, sed tantum ejus operatio, & ratione operationis Angelus dicatur esse in loco, licet substantia distet à loco. Secundò, supposito, quòd Angelus sit in loco corporeo secundum substantiam, ita, quòd substantia ipsa sit præsens loco, ratio tamen, fundamentalis quare sit in lo-

co, non sit substantia, sed operatio, ita, quòd, si circumscriberetur ab Angelo operatio, substantia Angeli non posset esse in loco? Circa quam materiam diversimodè variant Auctores, quomodoque; tamen explicetur ab eis, difficultatem sentiunt, ego utrumq; modum improbo cum Scoto &

Dico I. Angelus est verè, propriè & realitè præsens loco corporeo, per suam propriam essentiam & substantiam. Ita Scotus 2. d. 2. q. 5. & 6. Scotistæ, Nominales & Neoterici.

Probatur primò ex Scriptura: Quæ frequenter docet, Angelos aliquos esse in Cælo, alios in inferno & alios in aère, quos etiam Rectores Tenebrarum harum vocat: Sic Christus Dominus aliquos Demones misit in desertum. Sic Tobie 8. dicitur: *Tunc Raphael Angelus apprehendit Demonium, & relegavit illum in desertum superioris Ægypti:* sic Apoc. 20. dicit Joannes, se vidisse Angelum descendentem de Cælo, habentem clavem abyssi, & custodiam magnam in manu sua

Et apprehendit Draconem, serpentem antiquum, qui est Diabolus & Satanas, & ligavit eum per annos mille. Et alibi sæpe plurima alia.

Probatur secundò, ex Patribus:

D. Augustino lib. de cognit. veræ viæ cap. 8. ubi ait: Loco circumscribuntur, sicut & anima humana. Et de spiritu & anima cap. 18. Inest singulis (Angelis) naturalis terminus. D. Bernardo lib. 5. de Confid. cap. 5. Adsumt Angeli & Archangeli, sed ille germanior nobis, qui non modo adest, sed inest, videlicet anima. Et subdit: Possesse nobis & Angelum, non inficior; memini scriptum, & Angelus, qui loquebatur in me. Ille ut contubernali animæ inest. Et serm. 7. in Cant. dicit: Credimus Angelos Sanctos adfave orantibus, offerre Deo preces & vota hominum, ubi tamen sine ira & disceptatione levavi peras manus perspexerint; probat hoc Angelus ita loquens ad Tobiam, quando orabas, &c. puto id vobis satius & aliis Scripturæ testimoniis persuasum. Nam, quod psallentibus quod dignanter admiserit sancti Angeli soleant, quid eo manifestius, quod Psalmista ait, prævenere Principes conjuncti psallentibus. Et alibi sæpe ut in Psal. 90. præsentiam Angelorum Custodum commendat, addo pro majori confirmatione unicum textum: Angelus suus mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis. *Quantam tibi debet hoc verbum inferre reverentiam, asserre devotionem, conferre fiduciam? Reverentiam pro præsentia; devotionem pro benevolentia; fiduciam pro custodia. Caute ambula, ut videlicet cui adsumt Angeli (sicut eis mandatum est) in omnibus viis tuis, in quovis diversorio, in quovis angulo, Angelo tuo reverentiam habe. Tu ne audeas illo præsentem, quod videme me non audeas. An præsentem dubitas, quem non vides? Si fidem consulas, ea tibi Angelicam probat præsentiam non desse. Adsumt igitur & adsumt tibi, non modo tecum, sed & pro te. Adsumt ut protegant, adsumt ut prosint. Dic amabò? Quid clarius pro Angelorum præsentia dici posset, & certè, si fides probat, ut melleus Doctor ait, irreverenter ipsius, & aliorum Patrum ac Sacræ Scripturæ Verba in sensum metaphoricum retorquentur.*

Probatur tertio Conclusio:

Ex Magistro sententiarum, Deus est omnibus rebus præfens per essentiam, præsentiam & potentiam, tanquam per tres modos distinctos, ergò etiam Angelus sic potest per essentiam esse præfens. Ant. patet quoad utramque partem, tum, quia si esset idem dicere, esse præsentem per essentiam, ac esse præsentem per operationem, modus per essentiam & potentiam non essent distincti, quia per potentiam operatur: Tum, quia Scriptura & Patres clamant, Deum esse ubique præfentialiter per suam essentiam, nam Jeremiæ 23. dicitur: Cælum & terram ego impleo. Et D. Augustinus lib. 7. de Civit. cap. 30. Hæc autem facit & agit unus & verus Deus, sed, sicut idem Deus, ubiq; totis, nullis inclusus locis, nulli vinculo alligatus, in nullas partes scissus, ex nulla parte mutabilis, implens Cælum & terram præsentem potentia, non absente natura, &c. Jam probatur consequentia prima argumenti: Tum, quia, si aliquid impediret, quò minus essent Angeli rebus corporeis præfentes, esset immaterialitas, sed Deus est magis immaterialis, ergò.

Tum, quia minus videtur de Deo dicendum, quòd operetur, ut sit præfens, quàm de Angelo, utpote, cum Deus infinitæ virtutis & perfectionis, Angelus verò limitata, sed Deus secundum S. Thomam (est ad hominem) est præfens, quia operatur tanquam à posteriori, nam mobile & movens debent esse simul, ergò, si Angelus alicubi operatur, prius debet supponi esse præfens, ergò.

Dices: Deum esse ubique præsentem

per potentiam, esse, Deum esse in omnibus rebus immediate immediatione virtutis, esse verò in rebus omnibus per essentiam, esse, Deum esse in omnibus rebus immediatione supposito, id est, quia Deus agit aliquid per seipsum in omnibus rebus, nullo alio mediante supposito, quod concurreret ad productionem illius rei. Ita respondet Cajetanus. Sed reverà ex hac instantia patet, Cajetanum negare præsentiam substantialem essentia divina rebus corporeis, quia immediata operatio immediatione suppositi, non conjungit essentiam efficientis causæ suo effectui, aut, si conjungit, jam erit alius modus, primum tamen est contra omnes Scholasticos, si secundum, dat nobis manum.

Dices: Adhuc posito, quòd ille modus

sit distinctus, attamen operatio est fundamentum, quare Deus sit rebus præfens. Sed contra: Deus potest operari, ubi non est, imò defectò ante mundi constitutionem non erat in rebus per essentiam, & tamen operatus fuit creationem rerum, & modò extra mundum posset aliquid producere. Imò defectò dicitur esse extra mundum in probabili sententia, & tamen nihil operatur, ergò operatio non est fundamentum.

Probatur Conclusio quartò:

Eodem modo Scriptura asserit, Angelos esse in loco, quo animam Christi asserit fuisse in inferno, sed anima Christi verè fuit secundum substantiam in inferno, juxta articulum: Descendit ad inferos, ergò quoque Angeli, quando in Scriptura dicuntur esse in aliquo loco, verè ibi sunt per præsentiam approximationis. Major patet, quia, sicut Scriptura dicit: Descendit ad inferos, eadem phrasi etiam dicit Joan. 5. Angelus autem Domini descendebat secundum tempus in piscinam, & movebatur aqua, ergò. Confirmatur de anima rationali, quæ verè descendit ad inferos, vel ad purgatorium, ergò eodem modo dicendum de Angelis.

Probatur Conclusio quintò:

Virtus finita differt à virtute infinita, quia virtus infinita potest agere in quantumcunque distans, virtus verò finita requirit determinatam distantiam ad hoc, ut possit operari, sed determinata distantia est determinata approximatior & propinquitas substantia operantis ad corpus, in quod operatur, ergò in omni virtute creata & finita requiritur prius præsentia debita approximationis substantialis, & deinde sequitur operatio, & consequenter substantia Angeli prius est præfens corpori, in quod operatur, quàm ipsa operetur in illud. Sed in contrarium

IV.

V. *Alia probationes.*

VI.

III. *Ratio Magistri.*

VII.
Obicitur &
explicatur
D. Augu-
stinus.

Opponitur *Authoritas S. Augustini* lib. 83. qq. q. 20. ubi ait: *Deus non alicubi est, quod enim alicubi est, continetur loco. Quod continetur loco, corpus est: Deus autem non est corpus, non igitur alicubi est.* Sed etiam Angelus non est corpus. Et lib. 8. de Genesi ad litteram cap. 26. dicit, *solam naturam corporalem moveri per locum & tempus, spiritualem verò per tempus tantum.* Unde ipse & etiam alii Patres dicunt, Angelos non esse nisi abusive in loco. S. Sanctum Augustinum aliud non velle, quam, quòd Deus non sit in loco circumscriptivè, ita, quòd commensurarentur ei partes rei locantis, sic fateor, nec Deum, nec Angelum esse in loco, nec conclusio hoc præterdit, sed solum eos esse definitivè in loco.

Instatur: Omne locatum habet situm, sed situs non convenit, nisi rei quantæ, quia positio uno modo est proprietas quantitatis, ergò non convenit situs Angelo, consequenter nec locus. R. negando ma. & dist. mi. situs per coextensionem partium non convenit, nisi rei quantæ, concedo mi. situs per simplicem situationem, nego mi. positio autem, quæ est proprietas quantitatis, coextensionem & commensurationem partium exigit, non alius.

VIII.
Aliud est
esse formaliter,
aliud
fundamentali-
ter in loco.

Prosequenti conclusione nota, quòd, explicando sensum questionis quoad alteram partem, dixerim, queri; an operatio sit ratio, quare substantia Angeli sit in loco, ut modò probatum est, Ratio autem illa potest sumi & intelligi dupliciter, primò formaliter ut sit proximè formalis; secundò fundamentaliter, & utroque modo potest dici ratio formalis, primo proximè & propriè; secundo modo in largiori acceptione; exempli gratià: Similitudo est ratio formalis proxima, quare duæ rosæ, vel lilia sint similia: Albedo verò dicitur etiam ratio formalis, quare rosæ sint sibi similes, in tantum, quia albedo est fundamentum similitudinis; sic eodem modo ratio, quare aliquid sit in loco, potest quoque sumi dupliciter, primò pro ratione formalis propria, & sic est ratio formalis aliquis respectus rei locatæ ad rem locantem: Secundo pro ratione fundamentali, in qua videlicet respectus ille fundetur, & de hac ratione potissimum controversatur, ergò tamen quætionem in utroque sensu resolvam, unde

IX.
Ratio forma-
lis est ubi de-
finitivum.

Dico 2. *Ratio formalis, propriè dicta, existendi Angeli in loco, est ubi incircumscriptivum seu definitivum.* Probatur: Quia præter rem locatam & locum debet admitti aliquid, per quod res formaliter dicatur in loco, sed illud est ubi, quum verò Angelus sit spiritualis, non potest habere circumscriptivum, ergò definitivum. Major patet tum ex Physica, tum à simili, quia ut corpus sit in loco formaliter, debet præter locum & rem locatam aliquid admitti; tum, quia, ut duæ rosæ sint sibi similes propriè & proximè formaliter, præter fundamentum, quod ponamus albedinem, debet aliquid admitti, nempe relatio, ergò.

X.
Ratio effecti-
va est ipse
vel alia cau-
sa ponens
eum ad illud.

Dico 3. *Ratio effectiva, quare Angelus sit in loco, est vel propria ejus virtus motiva, quæ se libere transfudit ad illum locum, vel virtus extrinseca,*

quæ in eo productum est, vel ad eum translata, & in ea detentum. Probatur; quia determinans efficienter Angelum ad existendum in aliquo loco, est id, à quo, tanquam à causa efficiente habet, quòd sit in eo; sed illa sunt cause efficientes hujus effectus, in conclusione relatæ; ergò. Confirmatur, quia illæ eadem sunt cause, quare corpora sint in aliquo loco, ergò etiam quare Angelus, unde sicut Angelus potest se ponere ad hunc locum, ita etiam ad illum, & sicut se ponit ad locum parvum, ita etiam libere potest se ponere ad majorem, &c.

Dico 4. *Angeli non sunt in loco per operationem, tanquam per rationem fundamentalem.* Ita Scotistæ contra Thomistas & signant Ferrar.

Probatur primò: Si Angeli essent in loco per aliquam operationem, vel essent per immanentem, vel transcendentem, per naturam possunt esse in loco, ergò. Major patet. Probatur minor: Non per immanentem, tum, quia ipsi sic plurimi saltem concedunt; tum, quia operationes immanentes æque præscindunt à loco, sicut substantiæ ipsæ, & consequenter, sicut substantia non est ratio existendi in loco, ita nec operatio immanens. Tum, quia non possunt esse visio & fructio, in quibus consistit beatitudo, quia Angeli fuerunt creati in Cælo Empyreo, & non in beatitudine, & mali ceciderunt de ipso Cælo Empyreo, & non de beatitudine, ergò. Nec de hoc ulterior est difficultas. Quare

Probatur minor illa, & consequenter conclusio, quòd nec per transcendentem, corpora non sunt in loco per operationem, ergò nec Angeli; Probatur consequentia; quia secundum ipsos Thomistas, idèd corpus non est in loco per operationem, quia præsupponitur corpus ipsi operationi, sed Angelus etiam præsupponitur esse in loco, quum operetur, ergò Angelus non potest esse in loco per operationem. Nec dicas, operari, & esse in loco esse idem, quia aliquoquin falsa esset propositio Aristotelis universaliter: *Agens & passum delem esse simul*, quia conveniret tantum corporibus; vel si vera universaliter ut esset nugax, quia significaret; in spiritualibus agens oportet agere, & passum pati, ergò etiam in ipsis aliud est, esse simul, & aliud, agere & pati, quia sunt simul, consequenter esse præsupponitur ad operari. Et continuando pariter de existentia corporis in loco, & Angeli.

Probatur secundò Conclusio: Sicut se habet quantitas ad corpus, ut illud existat in loco circumscriptivè, ita se habet operatio in Angelo, ut sit in loco definitivè, sed nulla quantitas, quæ non est in subjecto, potest esse ratio formalis, ut aliquod corpus existat in loco circumscriptivè, ergò etiam nulla operatio potest esse ratio Angeli, ut sit in loco definitivè, quæ non est in ipso; subsumo: Sed operatio transiens non est in subjecto & Angelo operante, sed in passio, circa quod operatur, et ergò. Major autem principalis patet, quia modus existendi Angeli in loco definitivè desumitur à modo existendi corporis in loco circumscriptivè.

scriptivè, ergò, sicut ratio existendi in loco circumscriptivè debet esse in ipso subjectivè, ita debet etiam esse in illo, quod existit definitivè.

Dices: Angelum per unam operationem constitui in loco, & per alteram operari deinceps. Sed contrà; ergò cessante operatione, per quam constituitur esse Angelus in loco, cessat etiam esse in loco, quia cessat & definit ratio formalis constituendi eum in loco, ergò. Deinde redit argumentum, ergò ratio formalis constituendi in loco debet inesse subjectivè.

XII. Probatur Conclusio tertio.

Si operatio transiens Angeli est ipsi ratio essendi in loco, sequeretur, quòd Angelus frequenter nullibi erit, & nunquam in Cælo Empyreo, sed hoc est, &c. ergò. Probatur sequela, quia Angelus potest cessare ab omni actione transeunte ad extrà, & sese occupare in mèrè internis: Deinde in Cælo Empyreo nullam potest habere actionem, quia si aliquam, motum, hæc enim eorum est actio transiens, hunc autem habere nequit, quia Cælum illud est immobile & incommutabile. Dicere autem, esse ibi ad ornatum, est concedere, quod volumus, quia quero, quid sit? Si est simplex præsentia & existentia ubi, ergò sine operatione, si verò præsentia & unio, eodem modo habetur intentum. Confirmatur hæc ratio, quia alioquin sequeretur, quòd nec demones, nec animæ damnatæ essent in inferno, quia nullam ibi habent operationem transeuntem, cum ipsi violenter detineantur, ergò.

Dices: Satis esse, ut dicantur in inferno, quòd ignis in ipsos agat, ipsosque cruciet. Sed contrà primò, ignis ipsos non cruciet Physicè, sed intentionaliter. Contrà secundo, si demones per hoc sunt in inferno, quòd ignis agat in ipsos, ergò etiam ignis ibi erit per hoc, quòd demones in ipsum agant, quòd tamen nemo dicet. Recurrit autem ad qualitates occultas occultam arguit scientiam, & publicam voluntarieratem.

Probatur quartò: Quia Angeli non motores orbium possunt descendere, & frequenter descendunt ad terram, sed tunc in mediis orbibus nihil operantur, quia eos non movent, & tamen tunc non sunt nulli, ergò sunt in loco sine aliqua operatione. Confirmatur, ipsimet Angeli motores moventes Cælum operantur in totam Sphæram, utpote, cum illam totam moveant, & tamen non sunt præsentés toti Sphæra, sed uni tantum parti, ergò. Sed in contrarium

XIII. Opponitur I. Authoritates, Plures Sanctorum Patrum, qui adstruere videntur, Angelos esse in loco per operationes intellectus & voluntates. Verùm ista non multum probant, quia aliud non volunt, quàm quod à posteriori bene colligi possit Angelorum præsentia, quòd alicubi operentur. Unde

Arguitur: Ex ratione, ut aliquid sit in loco, debet locum aliquo modo attingere, sed Angelus non potest locum aliter attingere,

nisi mediante operatione transeunte, ergò. Ma. patet, quia substantia quanta, non est in loco, nisi quantitas locum attingat, nec aliquis dicitur vestitus, nisi vestem aliquo modo attingat; probatur minor, quia præter contractum quantitativam & molis, alius non est, quàm virtutis, id est, operationis. *W. dist. ma. debet aliquo modo attingere, id est, fieri præsentis per unionem ad locum, concedo ma. per contractum commensurativam; nego. ma. & minorem, quia ipsa substantia Angeli potest sufficienter attingere illum locum, unde ad probationem majoris dico, quòd falsum sit alumptum, substantiam etiam materialem non attingere locum, nisi per quantitatem, quia non attingit locum commensurativè, nisi per quantitatem, bene tam definitivè*

Arguitur 2. Si substantia Angeli esset in loco per se, sequeretur, quòd Angelus esset in solo loco indivisibili, sed hoc est absurdum, quia Angelus non potest esse in aliquo loco quanto & divisibili, ergò. Probatur sequela, quia substantia, circumscripta quantitate, est indivisibilis. *W. negando sequelam, quia etiam anima est indivisibilis, & tamen existit in corpore quanto, quia in substantia fundatur potentia neutra ad existendum in loco, quantitas autem & latitudo loci pendet ex virtute substantiæ, & hinc Deus, utpote infinitus, est ubique, Angelus verò, utpote limitatus, est in determinato loco indeterminate, ad quem proinde pro libitu suæ voluntatis movere & ponere potest*

Dico 3. Angelus non est in loco per applicationem suæ virtutis. Est communior contra Cajetanum. Et probatur: Quia illa applicatio virtutis ad locum, vel est actus primus Angeli, vel secundus? Neutrum dici potest, ergò. Probatur *ma.* non actus primus, quia tunc erit Angelus in loco per suam substantiam, quod tamen etiam Cajetanus negat: Non etiam actus secundus, quia ille vel est actus transiens, vel immanens, utrumque tamen improbatum est supra.

Dices cum Cajetano, applicationem illam nec esse actum primum, nec secundum nudum, sed ordinem actus primi ad actum secundum transeuntem. Sed contrà: Ille ordo novus in activa potentia agendi ad locum, oportet, quòd sit aliquid novi à parte rei, ergò si non est substantialis præsentia ejus in loco, necessariò erit solus effectus extra Angelum: Quia nihil esse non potest, cum per nihil verè Angelus à parte rei in loco, in quo ante non erat, existere nequeat; ergò per applicationem necessariò intelligere debet actus secundus, vel actus primus, & est substantialis præsentia, vel aliquis effectus extrà, cum alius modus concipi nequeat.

Dices: Illam applicationem virtutis ad locum in actu primo fieri, non per solam substantialem præsentiam, nec per solam effectum transeuntem, sed per actum voluntatis, quo Angelus circa corpus vult aliquid efficere. Contrà: Illa applicatio voluntatis non sufficit; primò, quia Angelum esse in loco, est ali-

XV.
Secundum

XVI.
Nec est in loco per applicationem suæ virtutis.

XIV.
Argumentum extraneum præmissum.

quid reale extra Angelum, velle operari nihil ponit extra Angelum, ergo verè Angelum non constituit esse in loco. Secundo, sequeretur, quòd in infinita loca distantia posset sese simul ponere, & omnia loca replere, quia virtus Angeli realiter indentificatur substantiæ Angeli, & posset velle, ergo. Contra 2. si per voluntatem Angelus est in loco, sequeretur, quòd Angelus existens in rebus corporeis nullibi existeret, quia sic existens posset nullibi velle operari. Contra 3. sequeretur, quòd, si diabolus veller esse in Cœlo, statim ibi esset, &c.

XVII.

Probatur Conclusio secundò:

Virtus ipsa Angeli non potest esse ratio existendi in loco, ergo nec applicatio, probatur consequentia; tum, quia si quantitas non potest esse ratio existendi in loco, ergo nec applicatio, ut patet: Tum, quia nuda conditio non habet majorem rationem fundandi talem præsentiam, quàm ipsa virtus, at applicatio est conditio, ergo.

XVIII.

Ratio fundamentalis est substantia Angeli.

Dico 6. Ratio fundamentalis, quare Angelus sit in loco, est ejus substantia, in quantum est limitata, habens potentiam passivam neutram. Ita Doctor subtilis 2. d. 2. q. 6.

Probatur prima pars primò

à sufficiente refutatione aliarum sententiarum. Secundo, quia per id Angelus est in loco, per quod fundat immediatè respectum ad locum, sed per suam substantiam illum fundat, ergo. Tertiò, potest Angelus se ponere, vel saltem poni à Deo in vacuo, sed tunc nullam habebit operationem circa aliquod corpus, & tamen erit præfens alicui loco, quia in illo vacuo potest se movere de una parte ad aliam, per quem motum fiet uni lateri proximior, & alteri distantiior.

Probatur secunda pars: Quia Angelus non est in loco per substantiam, ut substantia est, ergo est substantia limitata; ant, patet; quia alioquin deberet etiam convenire Deo, quod tamen nemo dicet, itaque, sicut Deo convenit, quòd sit ubique, quia est substantia illimitata & infinita, ita Angelo convenit, ut non sit ubique, nec in pluribus locis naturaliter, quia est substantia finita. Unde in substantia fundatur potentia neutra essendi in loco, modi verò essendi in loco sequuntur conditionem substantiæ; si ergo est infinita, est ubique, quia immensa; si finita, sed sine quantitate, est in loco definitivè, non circumscriptivè, ut Angelus: Si verò sit finita habens quantitatem, est in loco non solum definitivè, sed etiam circumscriptivè, ut corpus.

XIX.

Ut habens potentiam neutram passivam.

Dixi: Habens potentiam neutram passivam, quia Angelus non est in loco necessariò, quia Deus potuisset creare Angelum solum absque eo, quòd creasset corporalia, sed tunc non fuisset in aliquo loco, cum non habuisset ultimum continens: Imò posset Deus creatà corporali creaturà facere Angelum extra omnem creaturam corporalem, ergo potentiam habet passivam neutram, ut sit in hoc, vel illo loco, vel in nullo. Sed in contrarium pro Vaquez

Dices: Substantia nuda requirit esse

fundamentum præsentia localis Angeli, quia præsentia localis est relatio, in substantia autem nequeunt fundari relationes, ergo. Respondendo aut. quia, sicut substantia ipsa fundat relationes identitatis & diversitatis, ita etiam potest fundare relationes præsentia localis, unde, si substantia est spiritalis, causabit respectum præsentia localis definitivè, si verò fuerit corpora, duplicem præsentiam fundabit, definitivam præcisè, respectu substantiæ nudè sumptæ, & circumscriptivam, propter quantitatem, quia ut dixi in Phisica, una eademque res pluribus præsentia præfens esse potest. Sed pro eodem

Instabis: Si posset substantia nuda fundare hunc respectum, sequeretur, Angelum, & substantiam ejus semper esse in loco eodem modo quàm diu manerent illa corpora, quibus est præfens, nec posset se movere ab illo, & sine eo esse, quæ sunt absurda: Sequela tamen probatur, quia manente fundamento eodem, & termino manet eadem relatio, sed præsentia localis est relatio, fundamentum est substantia Angeli, terminus est corpus, ergo. Respondendo sequelam, cujus probationis ant. dixi. I. si est aliquid necessariò in loco, transcat, si tantum non repugnanter per potentiam neutram, nego ant. distinguo 2. manente fundamento & termino, manet relatio, intrinsecus adveniens, concedo, extrinsecus adveniens, nego ant. itaque præsentia localis est respectus extrinsecus adveniens, quæ non manet semper, nisi etiam maneat actio applicata, quia ergo actio applicans Angelum ad locum, virtus utriusque ejus motiva, subest imperio voluntatis, quòd eandem applicat nunc ad hoc corpus, nunc ad illud, ideò non manet semper eadem relatio, & eadem præsentia.

QUÆSTIO II.

An Angelus determinatum locum requirat secundum maximum & minimum?

Pro resolutione hujus questionis

Notandum I. aliud esse, Angelum habere locum determinatum, & aliud, habere locum determinatè, quia primum significat, quòd Angelus sic repleat locum, ut naturaliter non possit replere majorem, vel minorem; secundum verò significat, Angelum naturaliter exigere locum A. verbi gratià, ut violenter sit in loco B. & sic corpora naturalia exigunt sic locum determinatè, tam secundum extensionem determinatam, quàm secundum situm, sicut simpliciter, vel deorsum, Angeli autem non sic in loco existunt. Hinc dicit Scotus supra c. 6. §. de quinto dico, quòd, quando aliquid est in potentia passiva ad aliquod genus, & non est determinatè in potentia passiva ad aliquam speciem illius generis, tunc ad eodem agentem potest reduci ad hanc, vel illam speciem, vel potest reduci ad hanc, vel illam speciem, & nigredinis est superficies respectu albedinis & nigredinis sic Angelus est indeterminatus ex se, ut sita hoc, vel illo ubi, unde à Deo, vel à seipso potest